

Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Eiropas programma migrācijas jomā”

(2016/C 051/03)

Ziņotājs: François DECOSTER (FR/ALDE), Ziemeļfrancijas-Padekalē reģiona padomes loceklis

Atsauces dokuments: Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Eiropas programma migrācijas jomā”

COM(2015) 240 final

IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA

1. atzinīgi vērtē pastāvīgās debates dažādajās Eiropadomes un Tieslietu un iekšlietu padomes sanāksmēs un centienus vienoties par vienotu pieeju un konkrētiem risinājumiem migrācijas izraisītās krīzes pārvarēšanai un par vislabākajiem stāvokļa uzlabošanas līdzekļiem; tomēr pauž dziļas bažas par dramatiskajām stāvokļa pārmaiņām un par to, ka ES un tās dalībvalstis ļoti lēni virzās uz visaptverošu kopīgu risinājumu; rosina dalībvalstis, ES iestādes un citus starptautiskos dalībniekus sadarboties, rast reālus kopīgus risinājumus un izpildīt spēkā esošos pienākumus;

2. atzīmē, ka patvēruma meklētāju un nelikumīgo ekonomisko migrantu, kas ierodas Eiropas Savienībā, plūsma ir sasniegusi nepieredzētus apmērus; migrantu skaits skaidri liecina, ka jebkuras dalībvalsts spējas īstermiņā vai vidējā termiņā vienai pašai tikt galā ar šo problēmu ātri vien būs izsmeltas; vajadzīga lielāka ES dalībvalstu vienotība un solidaritāte, ciešākas partnerības un piederības izjūta, kā arī kopīga atbildība; uzsver, ka visos ES pārvaldības līmeņos – Eiropas, valstu, reģionālajā un vietējā līmenī – steidzami jārod vienota pieeja visu sociālo, saimniecisko un ar drošību saistīto problēmjautājumu risināšanai. Šo problēmu sekmīgi iespējams atrisināt tikai, izmantojot visaptverošu, integrētu politikas pieeju migrācijas pamatcēloņu novēršanai. Šādai pieejai jāietver ES kopējās ārpolitikas un drošības politikas stiprināšana, kā arī ES iekšējās un ārējās politikas un politikas tādās jomās kā, piemēram, ārlietas, drošība, tirdzniecība, attīstība, humānā palīdzība un migrācija, labāka saskaņošana;

3. atzinīgi vērtē to, ka bēgļu jautājumiem veltītajās valstu un valdību vadītāju sanāksmēs izdevies vienoties par visaptverošu pieeju, vienu jautājumu, kas saistīts ar bēgļiem, kuri mēģina glābt savu dzīvību, nošķirot no otra jautājuma, kurš saistīts ar nelikumīgo imigrāciju. Šāda pieeja ļāvusi šo problēmu risināt kopumā un līdztekus humanitārajiem aspektiem apspriest arī tādus jautājumus kā robežu aizsardzība, drošība un aizsardzība, migrantu kontrabanda, nelikumīgo migrantu atgriešanās nodrošināšana un reintegrācija un sadarbība ar izcelsmes un tranzīta valstīm;

4. šajā saistībā pauž nožēlu par to, ka valstu vadītāju līdzšinējās sanāksmēs maz uzmanības pievērsts stāvokļa humanitārajai dimensijai; uzsver, ka ir būtiski pastiprināt robežkontroli un veikt pasākumus nelikumīgas migrācijas novēršanai, tostarp nodrošināt visu migrantu stingru reģistrāciju saskaņā ar attiecīgo ES *acquis*, bet šie centieni nevar būt svarīgāki par starptautiskajām saistībām dzīvības glābšanas un cilvēktiesību ievērošanas jomā vai tiesībām meklēt patvērumu Eiropas Savienībā, kurai arī turpmāk jābūt patvēruma vietai cilvēkiem, kam ir vajadzīga starptautiska aizsardzība; tādēļ komiteja stingri uzsver, ka jāriko regulāras augsta līmeņa sanāksmes, kurās piedalās ES dalībvalstis, Eiropas iestādes, ES aģentūras, reģionālās organizācijas un visvairāk skartās trešās valstis;

5. tomēr norāda arī, ka viens no būtiskiem pašreizējās migrācijas aspektiem ir migrantu pārvietotāju un organizēto grupu, kas izmanto izmisušus cilvēkus un migrantu smago sociālo stāvokli, darbības uzplaukums. RK atbalsta Eiropas un Āfrikas valstu un valdību vadītāju samitā, kas 2015. gada 11. un 12. novembrī notika Valetā, ierosinātos pasākumus, kuri paredzēti, lai pastiprinātu cīņu pret cilvēku tirgotājiem un organizēto noziedzību; uzsver, ka tūlītēja rīcība, kā arī ilgtermiņa, visaptveroši un konkrēti rīcības plāni jāizstrādā ciešā sadarbībā ar trešām valstīm; norāda, ka sadarbībai šajā jautājumā jābūt savstarpējai un ka izcelsmes valstīm un tranzīta valstīm jāapņemas atbalstīt un īstenot visus pasākumus, kas paredzēti Valetas rīcības plānā. Tādēļ ES dalībvalstu tiesībsardzības iestādēm ir nekavējoties jārikojas, stingri jāuzrauga noziedzīgās grupas un regulāri jāpublicē ziņojumi par stāvokli un par rezultātiem, kas gūti, apkarojot šo organizētās noziedzības veidu, kurš apdraud ES dalībvalstu iedzīvotāju drošību un sociālo kohēziju; uzsver arī, cik svarīga ir detalizēta reģistrācija pie Šengenas robežām un ES ārējo robežu efektīva uzraudzība. Pilnībā būtu jāsauglabā atbilstošs robežkontroles līmenis un jāveic visi pasākumi Šengenas zonas iekšējās drošības garantēšanai; viens labs piemērs ir V4 valstu sadarbība, nosūtot robežsargus Šengenas zonas ārējās robežas aizsargāšanai (Ungārijā, Grieķijā);

6. uzsver: lai varētu izstrādāt efektīvāku migrācijas politiku visu to problēmu risināšanai, ar kurām saskaras vietējās un reģionālās pašvaldības, lielāka uzmanība ir jāvelta ES un tās dalībvalstu apņēmībai arī turpmāk ievērot solidaritātes principu. Tādēļ Reģionu komiteja norāda uz Eiropas Parlamenta 29. aprīlī pieņemto rezolūciju. RK arī uzskata, ka solidaritātei ir jābalstās uz savstarpēju uzticību, nevis piespiedu pasākumiem, taču nedrīkst aizmirst, ka solidaritāte ir arī pienākums un ka ir bīstami vajāšanas izraisītu pārvietošanos uzskatīt par migrāciju;

7. tādēļ atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas 13. maijā publicēto Eiropas programmu migrācijas jomā; uzskata, ka programmai ir liela nozīme centienos veidot visaptverošu pieeju migrācijas nodrošinātajiem ieguvumiem un radītajām problēmām; uzsver tomēr, ka programma jāturpina arī ilgākā laikposmā;

8. atzinīgi vērtē to, ka minētajā Komisijas paziņojumā uzsvērtā svarīga prioritāte, proti, īstenot efektīvu un ilgtspējīgu atgriešanas politiku, kurā respektētas migrantu tiesības un ņemtas vērā izcelsmes valstu īpašās iezīmes. Tomēr komiteja nosoda to, ka pašlaik faktiski netiek pildīti lēmumi par piespiedu atgriešanu, un rosina dalībvalstis, izmantojot taisnīgu un ātru procedūru, konsekventi veikt prasītāju, kuru pieteikumi ir noraidīti, un nelikumīgo migrantu atgriešanu. Šajā saistībā komiteja uzsver, ka ir svarīgi stiprināt *Frontex* lomu un pilnvaras atgriešanas operācijās un nošķirt ekonomiskos migrantus no patvēruma meklētājiem, jo šīm divām grupām ir juridiski atšķirīgs statuss un tāpēc ir vajadzīgas atšķirīgas pieejas. Tādēļ ir jāuzlabo praktiskā sadarbība ar attiecīgajām trešām valstīm, lai radītu un pilnveidotu visefektīvākās un visātrākās brīvprātīgas atgriešanās sistēmas, un jāstiprina izcelsmes valstu iestāžu spējas, lai tās varētu uzņemt atpakaļ personas, kas atgriežas;

9. atzinīgi vērtē to, ka Komisijas paziņojumā dzīvības glābšana jūrā ir uzsvērtā kā tūlītējas rīcības prioritāte, un atkārtoti norāda, ka dalībvalstu un vietējo un reģionālo pašvaldību solidaritāte, savstarpēja uzticēšanās un dalītā atbildība ir politikas virziena rādītājs, kuram jāseko, lai sasniegtu minēto mērķi;

10. atkārtoti pauž pārliecību, ka ES pieejai migrācijas jomā jābūt solidarai un balstītai uz kopīgu atbildību, ilgtspējīgai ilgtermiņā un jānodrošina cilvēktiesību ievērošana. Tai jāaptver visi migrācijas aspekti, tajā skaitā humanitārās saistības, patvēruma meklētāji un ekonomiskie migranti. Komiteja uzsver, ka ir svarīgi apkārt migrantu kontrabandu un cilvēku tirdzniecību, veicināt trešo valstu attīstību un stabilitāti, veidot efektīvu atgriešanas politiku un risināt Eiropas demogrāfiskās problēmas. Komiteja uzsver, ka likumīga migrācija var būt nozīmīgs attīstības faktors. Papildus priekšrocībām, ko sekmīga imigrācija sniedz migrantiem, tā nodrošina ievērojamu labumu gan ekonomikai, gan sabiedrībai, apmierinot pieprasījumu pēc darbaspēka un dodot ieguldījumu sociālā nodrošinājuma sistēmu finansēšanā. Tādēļ komiteja rosina visas attiecīgās ieinteresētās personas, proti, Eiropas iestādes, valstu pārvaldes iestādes, reģionālās un vietējās pašvaldības, plašsaziņas līdzekļus un pilsonisko sabiedrību nestigmatizēt migrantus un migrāciju un sniegt iedzīvotājiem objektīvu informāciju par migrāciju, tās cēloņiem un ieguldījumu uzņēmējvalsts sabiedrībā; komiteja saskaņā ar Eiropas Savienības pamatprincipiem nosoda jebkāda veida diskrimināciju un rasistisku attieksmi pret migrantiem;

11. saistībā ar objektīvas informācijas sniegšanu, kas jau minēta 10. punktā, rosina Eiropas Komisiju sākt vietējo un reģionālo pašvaldību un Eiropas iedzīvotāju informēšanas kampaņu, kurā:

- tiktu minēti atjaunināti un saprotami dati par migrācijas reālo apmēru,
- tiktu nodrošināta piekļuve apkopotiem datiem par migrantu plūsmu uzraudzību, kas veikta, līdzko viņi ir šķērsojuši Eiropas Savienības robežu, un
- varētu iepazīties ar labas prakses piemēriem integrācijas jomā, it īpaši saistībā ar tās demogrāfisko un ekonomisko ietekmi;

12. uzskata, ka ļoti svarīgi ir pievērst pienācīgu uzmanību nepavadītu nepilngadīgo problēmai, jo migrācijas politikas iniciatīvās tā risināta tikai nedaudz: ir jāpiešķir noteikti līdzekļi reģionālajām un vietējām pašvaldībām ar konkrētu mērķi atbalstīt un uzraudzīt nepavadītus nepilngadīgos, lai viņi nepazustu un lai nodrošinātu, ka šīs mazāk aizsargātās personas un arī sievietes neklūst par prostitūcijas darboņu, pedofilu un cilvēku orgānu kontrabandistu upuriem;

13. uzskata: tā kā stāvoklis migrācijas jomā strauji mainās, tūlītējas rīcības prioritātēs līdztekus jūrā veiktajiem dzīvības glābšanas pasākumiem jāiekļauj arī plāns, kā vērsties pret migrantu kontrabandistu darbību bēgļu pārvadāšanā pa sauszemes un jūras ceļiem un kā šo darbību izskaust. Tādēļ ir arī būtiski nodrošināt visu attiecīgo iesaistīto personu, kas pārstāv visus pārvaldības līmeņus, proti, dalībvalstu, vietējo un reģionālo pašvaldību līmeni, kā arī oficiālo iestāžu un pilsoniskās sabiedrības sadarbību;

14. norāda: jāpastiprina drošības dienestu veiktās kontroles un to sadarbība, lai garantētu iedzīvotājiem un pārliecinātu viņus, ka bēgļu bezcerīgais stāvoklis un viņu ierašanās Eiropas Savienībā netiek izmantota par aizsegu teroristiem un ekstrēmistiem; jāatbalsta arī vietējo un reģionālo pašvaldību centieni radikalizācijas un ekstrēmisma atklāšanā, novēršanā un apkarošanā;

Paziņojumā minēti pragmatiski un uz solidaritāti balstīti risinājumi

15. atzinīgi vērtē paziņojumā ierosinātos pasākumus, kā pārvaldīt lielo skaitu iecelotāju, kuri ierodas Eiropas Savienībā. Pārmitināšana un pārcelšana varētu būt efektīvs līdzeklis, lai risinātu problēmu, ko rada patvēruma meklētāju un bēgļu nevienlīdzīgais sadalījums starp dalībvalstīm un starp reģioniem un reģionos; tādēļ rosina Eiropas līmenī vēlt vairāk pūļu, lai vienotos par kritērijiem un ieviestu ilgtspējīgu un taisnīgu sistēmu patvēruma meklētāju un bēgļu sadalei starp dalībvalstīm;

16. uzsver tomēr, ka nelikumīgās imigrācijas apmērs ir ļoti būtiski pieaudzis un tādēļ ir vajadzīga jauna pieeja. Šādā pieejā jāņem vērā, ka ekonomisko migrantu pārvaldība (informēšana, uzņemšana, izraidīšana) atšķiras no humānās palīdzības, kas jāsniedz bēgļiem; uzsver arī, cik svarīgs ir sistemātisks valdību un iedzīvotāju dialogs par šiem plānotajiem pasākumiem un vienlaicīga sabiedrības informēšana par šo pasākumu ietekmi;

17. atkārtoti uzsver, ka ir pienācis laiks skaidri norādīt, ko nozīmē dalītās atbildības un solidaritātes jēdziens, kad jārisina patvēruma un migrācijas jautājumi. Ir skaidrs, ka dažādām valstīm, reģioniem un vietējām pašvaldībām, ņemot vērā to īpašos apstākļus, piemēram, tautsaimniecības veiktspēju, ir atšķirīgi priekšstatī par to, ko nozīmē taisnīgs atbildības sadalījums vai solidaritāte. Komiteja pauž nožēlu par to, ka Komisijas paziņojumā tomēr nav ierosināti ilgtermiņa risinājumi, kas attiecas uz plānošanu un nepietiekamajiem līdzekļiem, kuri vajadzīgi, lai varētu pietiekami savlaicīgi sagatavoties migrantu uzņemšanai;

18. atzinīgi vērtē gan budžeta palielināšanu ES operācijām *Triton* un *Poseidon* un 15 dalībvalstu apņemšanos nodrošināt papildu līdzekļus, gan arī pēc tam pieņemto ES lēmumu uzsākt militāru operāciju Vidusjūras dienvidu reģionā (*EUNAVFOR MED*), lai iznīcinātu kontrabandistu tīklus. Komiteja pauž nožēlu par to, ka paziņojumā tomēr nav pietiekami risināts tāds jautājums kā vietējo un reģionālo pašvaldību resursi, kas tām vajadzīgi, lai tās varētu pildīt savus pienākumus migrācijas un integrācijas jomā, un tādā veidā tām tiktu nodrošināta piekļuve valstu un ES fondiem (piemēram, Patvēruma un migrācijas fondam, Eiropas kaimiņattiecību politikas instrumentam un Eiropas Sociālajam fondam);

19. atzinīgi vērtē Eiropadomes 2015. gada 26. jūnija un 22. septembra lēmumus par 160 000 personu, kurām nepārprotami nepieciešama starptautiskā aizsardzība, pārcelšanu. Tas parāda, kā praktiski varētu ievērot solidaritātes principu un kopīgi uzņemties atbildību; komiteja tomēr pauž nožēlu par saskaņoto pasākumu gauso īstenošanu un ļoti ierobežoto darbības jomu un rosina dalībvalstis steidzami izpildīt saistības, ko tās šajā saistībā ir uzņēmušās, un visos pārvaldes līmeņos bez kavēšanās izveidot vajadzīgās struktūras un mehānismus; uzsver, ka debatēs vairāk jāņem vērā vietējo un reģionālo pašvaldību būtiskā loma, jo tās ir vislabāk informētas par savām iespējām humāni uzņemt bēgļus un migrantus;

20. atzinīgi vērtē līdz šim pieņemtos Eiropadomes secinājumus un deklarāciju, ko 2015. gada 25. oktobrī publicēja to valstu vadītāji, kuras šķērso Rietumbalkānu maršruts. Šajā saistībā komiteja rosina īstenot visus pasākumus, par kuriem patlaban ir panākta vienošanās, un mudina valstis rast vairāk piemērotu izmitināšanas telpu;

Risinājumi ir jāīsteno ātri

21. atzinīgi vērtē to, ka Eiropas Komisija, sadarbojoties ar trešām valstīm un pamatojoties uz apkopoto ticamo informāciju, cenšas nepieļaut nelikumīgu migrāciju uz Eiropas Savienību, taču rosina dalībvalstis uzlabot gan divpusējo informācijas apmaiņu, gan informācijas apmaiņu ES līmenī;

22. norāda, ka cilvēku dzīvības glābšanā Vidusjūrā liela nozīme ir brīvprātīgo grupu un pilsoniskās sabiedrības organizāciju pūliņiem. Neraugoties uz paziņojumā minētajiem finanšu risinājumiem un pastiprinātajiem centieniem saistībā ar operācijām *Poseidon* un *Triton*, stāvoklis joprojām ir ļoti kritisks un kopīgs un pastāvīga ES un tās dalībvalstu rīcība, ievērojot mūsu cilvēktiesību vērtības, ir vienīgais risinājums, lai stāvokli uzlabotu; taču komiteja arī atzīst, ka bēgļu krīzi nevar pārvarēt tikai ar glābšanas operācijām uz jūras, un rosina Komisiju īstenot piemērotus atbalsta pasākumus cilvēku kontrabandas novēršanai. Nozīmīgs solis ir ANO Drošības padomes 2015. gada 9. oktobrī pieņemtā Rezolūcija Nr. 2240, kas ļauj dalībvalstīm aizturēt no Lībijas piekrastes nākošos kuģus, ja ir aizdomas par cilvēku kontrabandu;

23. atkārtoti uzsver, ka savstarpējā solidaritāte ir būtisks Eiropas Savienības princips, kas jāievēro ne tikai dalībvalstu attiecībās, bet arī attieksmē pret migrantiem un vietējām pašvaldībām, kā arī to vietējo pašvaldību attiecībās, kurām katru dienu nākas pildīt pienākumu palīdzēt šiem migrantiem;

24. norāda, ka pēdējos mēnešos šī problēma ir saasinājusies un par to liecina jauktu migrācijas plūsmu apjomīgais pieaugums Vidusjūras reģionā, Balkānos, Kalē un citos Eiropas Savienības pierobežas reģionos, kā arī tas, ka pieaudzis migrantu skaits vietējā un reģionālajā līmenī. Problēmas, ar kurām gadiem ilgi saskaras tādi mezglpunkti kā Kalē un Lampedūza, tagad izplatās arī uz citām pilsētām un reģioniem. Šis fakts rada satraukumu, un ir steidzami jārod risinājumi, bet tas ir arī jāizmanto kā iespēja, lai sabiedrisko domu varētu pārliecināt, ka pārcelšana ir vienīgais risinājums, lai lielais skaits migrantu nepārpludinātu teritorijas, kas atrodas uz migrācijas ceļiem; tādēļ jānorāda, ka migrācija nav vis dažu atsevišķu teritoriju pagaidu problēma, bet gan visas Eiropas Savienības īstermiņa, vidēja termiņa un ilgtermiņa problēma;

25. vēlētos pievērst Komisijas uzmanību realitātē vērojamai cilvēku traģēdijai, ko Eiropā ir izraisījusi migrācija: jau līdz augusta beigām Vidusjūrā vairāk nekā 3 400 bojāgājušo (Starptautiskās Migrācijas organizācijas dati), 700 bojāgājušo dažās 2015. gada aprīļa dienās un vismaz 13 bojāgājušie migranti, kas mēģināja šķērsot Lamanša jūras šaurumu; migranti regulāri kļūst par upuriem kontrabandistiem, kas nodarbojas ar cilvēku tirdzniecību, kā tas notika, piemēram, augustā, kad Austrijā kontrabandistu pamestā kravas automašīnā gāja bojā 71 migrants;

Risinājumi var būt tālejošāki

26. uzskata, ka vajadzīgi praktiski risinājumi, kuros iesaistītas vietējās un reģionālās pašvaldības un nevis tikai dalībvalstu valdības. Pēc notikumiem, kas saistīti, piemēram, ar migrantiem pie Lamanša tuneļa, debatēs vairāk nekā jebkad agrāk tiek norādīts uz vietējo un reģionālo pašvaldību nozīmi un debates liecina, ka problēma ir ne tikai finanšu līdzekļu pieejamība, bet arī pašvaldību fiziskais nodrošinājums. Tāpēc Komisijai vajadzētu meklēt pragmatiskus risinājumus, lai varētu palielināt vietējo pašvaldību fiziskos resursus. Vienota bēgļu noņemšanas pārvaldība ir vēl viens veids, kā varētu atvieglot vietējo pašvaldību pūliņus. Policistus un pārvaldes darbiniekus varētu nosūtīt no viena reģiona uz otru, lai stiprinātu kaimiņreģionu sadarbību un nodrošinātu pietiekamus cilvēkresursus, kas spētu pārvaldīt aizvien lielāko nelaimē nonākušo iedzīvotāju skaitu;

27. rosina vēl vairāk palielināt minēto budžetu proporcionāli efektīvu glābšanas operāciju mainīgajām vajadzībām un pauž cerību, ka visas dalībvalstis apņemsies nodrošināt vajadzīgos papildu līdzekļus; šajā saistībā norāda, ka daudzgadu finanšu shēmas pārskatīšana, kurai jānotiek līdz 2016. gada beigām, paver iespēju vairāk līdzekļu piešķirt to prioritāšu īstenošanai, kas noteiktas Eiropas programmā migrācijas jomā; uzsver, ka būtu iespējami jāveicina ātra līdzekļu un resursu piešķiršana, nepieļaujot, ka to kavē nevajadzīgas birokrātiskas procedūras. Atvēlot šādus papildu līdzekļus, tie būtu jāpiešķir infrastruktūrai, izglītības iestādēm un ārkārtas palīdzībai visvairāk skartajās ES valstīs. Būtu jānodrošina dalībvalstīm praktiskas vadlīnijas par iespēju izmantot finansējuma avotus (piemēram, līdzekļus no Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonda, Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) un Eiropas Sociālā fonda (ESF);

28. uzsver, ka īpaša uzmanība jāvelta centieniem stiprināt sinerģiju starp dažādajām līdz šim izveidotajām iestādēm un sistēmām, vadoties no to uzdevumiem un darbības jomām: piemēram, *Frontex*, *SIS II* un *Eurosur*, kas darbojas migrācijas un personu pārvietošanās jomā, un *Eurojust* un *Eurojust*, kuras darbojas drošības jomā, lai novērstu un apkarotu noziedzīgus nodarījumus (cilvēku kontrabandu un cilvēku tirdzniecību), kas saistīti ar nelikumīgu tranzītu;

29. uzsver, cik svarīgi ir novērst pamatcēloņus, kuru dēļ migranti, kam nav pamata pieprasīt patvērumu, dodas uz Eiropas Savienību. Komiteja rosina ES un tās dalībvalstis aktīvāk sadarboties ar trešām valstīm Tuvajos Austrumos un Āfrikā, kur jāstiprina demokrātija un tiesiskums, kā arī labāk koordinēt savu ārpolitiku. Šajā saistībā komiteja atzinīgi vērtē faktu, ka 2015. gada 11. un 12. novembrī Valetā (Maltā) notika ES un Āfrikas (Rabātas procesa un Hartūmas procesa valstu) samits; RK uzskata, ka jāsniedz pamatpalīdzība tiem bēgļiem, kas dzīvo trešās valstīs savas izcelsmes valsts tuvumā, tostarp jānodrošina drošība nometnēs un ārpus tām un izglītība viņu bērniem, un tādēļ ir vajadzīga ilgtermiņa perspektīva un integrēta plānošana, iesaistīto personu darbības koordinācija un vietējās ekonomikas attīstība;

30. norāda uz debatēm par ES līmenī izveidotiem “drošu trešo valstu” sarakstiem, lai Eiropas līmenī nodrošinātu vienotus standartus attiecībā uz patvēruma pieteikumu no attiecīgajām valstīm izskatīšanu un sekmētu efektīvu atgriešanu, kas ir priekšnoteikums, lai ES patvēruma piešķiršanas un uzņemšanas spēju vairāk koncentrētu uz tām personām, kurām likumīgi vajadzīga starptautiska aizsardzība; uzsver, ka jo īpaši ES kandidātvalstīm un iespējamām kandidātvalstīm ir jānodrošina atbilstība ES standartiem cilvēktiesību aizsardzības jomā, lai šīs valstis varētu uzskatīt par “drošas izcelsmes valstīm”; tomēr brīdina, ka stāvoklis minētajās valstīs ir rūpīgi jāuzrauga, it īpaši tas attiecas uz tādām mazaizsargātām grupām kā nepavadīti nepilngadīgie, vientuļas sievietes, mazākumtautību pārstāvji un LGBTI (lesbietes, geji, biseksuāļi, transpersonas un interseksuāļi), un jāpilnveido mehānismi, kas paredzēti minēto valstu personu, kuru patvēruma pieteikumi ir likumīgi, identificēšanai un uzņemšanai, un ka konkrēti vajāšanas iemesli, piemēram, dzimums, dzimumorientācija, dzimumidentitāte vai etniskā piederība, ir pienācīgi jāņem vērā pieteikuma saņemšanas un izskatīšanas posmā, kā arī visos turpmākajos posmos, tostarp pārritināšanas un pārcelšanas posmā; RK apņemas apmainīties ar vietējā un reģionālā līmeņa labas prakses piemēriem, iesaistot savas apvienotās konsultatīvās komitejas un darba grupas, kurās piedalās visu septiņu Komisijas priekšlikumā minēto valstu pārstāvji;

31. atzinīgi vērtē Komisijas apņemšanos 2016. gada sākumā iesniegt priekšlikumus grozīt Dublīnas regulu, saskaņā ar ko patvēruma pieteikumus varētu iesniegt un izskatīt ārpus Eiropas Savienības; rosina Komisiju nodrošināt, ka dalībvalstu atbildības sadalījuma pamatā ir ilgtspējīgi kritēriji un ka vienlaikus tiek ievērotas migrantu pamattiesības; šīs sistēmas pamatā jābūt Eiropas Savienībā saistošam koeficientam, kas regulē patvēruma meklētāju sadali pa dalībvalstīm;

32. iesaka Komisijai priekšlikumā iekļaut tādu elementu kā apstiprinātu patvēruma pieteikumu savstarpēja atzīšana, lai cilvēki, kas saņēmuši aizsardzību, var pārvietoties pa Eiropas Savienību tikpat brīvi kā ES pilsoņi. RK arī uzsver, ka Komisijai būtu jāiesniedz priekšlikums par vispārēju Eiropas imigrācijas kodeksu, lai cilvēkiem, kas vēlas strādāt Eiropā, tiktu pavērtas likumīgas iespējas to darīt. Komisijai būtu arī kandidātvalstu pilsoņiem jāpaver ar darba meklējumiem saistītas migrācijas iespējas, tādā veidā atvieglojot viņiem piekļuvi Eiropas darba tirgum;

33. steidzami rosina Komisiju un ES dalībvalstis paātrināt tā dēvēto “karsto punktu” izveidi, kas jau ir apstiprināta, lai ES aģentūras var atbalstīt visvairāk skartos pierobežas reģionus tur ieradušos bēgļu reģistrēšanā, un lūdz izstrādāt citus attiecīgus pasākumus;

34. pauž nožēlu par to, ka Komisija nav ierosinājusi konkrētus patvēruma meklētājiem paredzētus pasākumus, lai radītu drošus un legālus maršrūtus ieceļošanai Eiropā un lai novērstu vēl vairāk cilvēku bojāeju bīstamos ceļojumos. Viens no šādiem pasākumiem varētu būt "humanitāra koridora" izveide, izsniedzot vairāk ieceļošanas vīzu uz humānu apsvērumu pamata un tranzīta valstīs izveidojot uzņemšanas centrus, kuros izskatītu patvēruma pieteikumus vai lemtu par atbilstību kritērijiem, kas ļauj likumīgi ieceļot ES valstīs. Iecere izveidot "humanitāro koridoru" saskan ar ideju par pārcelšanu un izpratni par solidaritāti, jo šādi koridori ir visefektīvākais līdzeklis, lai cīnītos pret organizēto noziedzību. Jo ātrāk migranti nonāks Eiropas publisko iestāžu pakļautībā, jo vieglāk būs veikt viņu pārcelšanu. Tas ir arī labākais veids, lai nodrošinātu migrantu godīgāku sadalīšanu starp dalībvalstīm. Šajā ziņā ļoti svarīga loma var būt vietējām un reģionālajām pašvaldībām;

35. rosina izstrādāt reālu Eiropas migrācijas politiku un atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas apņemšanos ierosināt jaunus pasākumus un pārskatīt zilās kartes programmu, lai aizstātu 28 valstu sistēmas un atvieglotu likumīgo migrāciju; mudina Komisiju, izstrādājot minētos priekšlikumus, ņemt vērā vietējo un reģionālo pašvaldību pieredzi un zināšanas par vietējiem apstākļiem;

36. pauž nožēlu par to, ka Komisija nav atsaukusies uz Reģionu komitejas ierosinājumu izstrādāt sistēmas zināšanu, pieredzes un labas prakses apmaiņai. Tādēļ komiteja atkārtoti uzsver, ka Vīzu informācijas sistēmu (VIS) izmantojot kā paraugu, būtu jāievieš pilnīga datu apmaiņas sistēma migrācijas un pašvaldību jautājumos. Minētā sistēma varētu sniegt lieliskus rezultātus izmitināšanas pārvaldībā, patvēruma meklētāju un bēgļu pieprasījumu izskatīšanā, integrācijas politikā un nelikumīgas migrācijas novēršanā, un tā varētu piedāvāt praktiskus risinājumus, kā piemērot solidaritātes principu vietējo pašvaldību darbā; rosina Komisiju izveidot platformu sadarbībai (dialogam) migrācijas jautājumos;

37. rosina izstrādāt reālu Eiropas robežu pārvaldības sistēmu, kas nodrošinātu profesionālu un efektīvu policijas darbību un uzlabotu spējas atklāt un izjaukt noziedznieku grupu plānus transportēt migrantus, izmantojot nelegālus un bīstamus ceļus, un spējas uzņemt, pārbaudīt un reģistrēt cilvēkus, kuri labi organizētā veidā ierodas pa sauszemi vai jūru;

38. piekrīt, ka prioritārs uzdevums ir pilnībā un saskaņoti ieviest pašreizējam stāvoklim atbilstošu, paplašinātu un mūsdienīgu Eiropas kopējo patvēruma sistēmu; ierosina aktīvi iesaistīt un izmantot vietējo un reģionālo pašvaldību pieredzi paredzētajā patvēruma meklētāju uzņemšanas apstākļu un patvēruma procedūru standartu uzlabošanas procesā, uzņemšanas iestāžu apmācībā un tīkla izveidē, kā arī Eiropas kopējās patvēruma sistēmas izstrādes un pabeigšanas apspriešanā;

39. vēlreiz pauž pārliecību par to, ka attīstības politikas līmenis un kvalitāte ir cieši saistīti ar to cilvēku skaita pieaugumu, kuri migrē. Ļoti svarīgi ir nodrošināt, ka Eiropas Savienības un dalībvalstu attīstības palīdzība iespējami ātri sasniedz 0,7 % no IKP. Šajā sakarā vietējām un reģionālajām pašvaldībām būtu jāatvēl vairāk līdzekļu nabadzības apkarošanai pasaulē; dažas no tām sadarbībai ar jaunattīstības valstīm katru gadu jau atvēl vienu euro uz vienu iedzīvotāju;

40. rosina Eiropas Komisiju ieviest vienotu Eiropas patvēruma sistēmu, ar ko vienādi piemēro apstiprinātus kritērijus un nodrošina humānu un godīgu attieksmi pret visiem cilvēkiem, kuri meklē patvērumu Eiropas Savienībā, un radikāli pārskatīt Dublīnas regulu, lai 28 valstu sistēmu atšķirības, kas draud iznīcināt Šengenas zonu, pazustu gan tiesību aktos, gan praksē;

Juridiskā pamata izvēle

41. pauž nožēlu par to, ka kārtējo reizi nav izmantots LESD 80. pants, lai veiktu pasākumus, ar ko nodrošina solidaritāti un taisnīgu atbildības sadali starp dalībvalstīm mobilitātes jomā, tostarp arī finansiālā sloga sadali. Saistības attiecībā uz migrāciju un repatriāciju ir bijušas pilnībā brīvprātīgas, un dažos gadījumos tieši vietējās pašvaldības ir bijušas tās, kuras uzņēmušas vadību šo saistību izpildē;

42. atzīmē, ka priekšlikums izveidot pārdales sistēmu balstās uz LESD 78. panta 3. punktā iekļauto ārkārtas situācijas klauzulu un tas pašreizējos apstākļos, šķiet, ir pilnīgi pamatoti; norāda tomēr, ka būtu jāapstiprina citi vidēja termiņa un ilgtermiņa pasākumi, kas Eiropā būtu solidāri jāīsteno, un šajā procesā pilnībā jāiesaista Eiropas Parlaments, lai nodrošinātu to pārredzamību un legimititāti;

Vietējo un reģionālo pašvaldību loma

43. atkārtoti uzsver, ka daudzlīmeņu pārvaldība ir piemērotākais veids, kā izveidot vajadzīgo pasākumu un iniciatīvu kopumu, lai panāktu vislabākos rezultātus tādu personu, kuras atzītas par bēgļiem, un migrantu, kas uzņemti citu iemeslu dēļ, integrācijas jomā. Atbildība par bēgļu un migrantu uzņemšanu un integrāciju Eiropas Savienībā būtu jāuzņemas pārvaldes iestādēm visos līmeņos, un ir jāuzlabo reģionu sadarbība, koordinācija un solidaritāte, ieviešot pastāvīgu atbildības sadales mehānismu starp Eiropas Savienību, dalībvalstīm, reģioniem un vietējām pašvaldībām, ņemot vērā strukturālos ierobežojumus, resursus, darba tirgus vajadzības, demogrāfisko stāvokli un citus būtiskus faktorus; rosina Eiropas Komisiju un dalībvalstis visām vietējām un reģionālajām pašvaldībām, kuras skārusi bēgļu un migrantu plūsma, sniegt pietiekamu finansiālu, tehnisku, administratīvu un ar tiesībaizsardzību saistītu atbalstu, vienlaikus apsverot iespēju pieļaut atkāpes no strukturāliem un finansiāliem ierobežojumiem;

44. atkārtoti norāda, ka vietējās un reģionālās pašvaldības labi pārzina stāvokli, jo ar to tieši saskaras: ar tām ir jāapspriežas, un tās ir aktīvāk jāiesaista pārcelšanas procesā. Vietējās un reģionālās pašvaldības ir efektīvs pārvaldes līmenis, kas var sniegt precīzus datus par to, cik daudz migrantu atrodas to teritorijā, un tās ir jāiesaista, lai nodrošinātu taisnīgas un uz solidaritātes principu balstītas sistēmas darbību;

45. mudina visas dalībvalstis sadarboties ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām Eiropas Komisijas ierosinātā ārkārtas pārdales mehānisma, ja to drīzumā izveidos, ieviešanā un izmantošanā, kā arī obligātajā automātiskajā pārcelšanas sistēmā, kuru, iespējams, izveidos un kura būtu jāierosina līdz šā gada beigām; uzskata, ka tādu kanālu un iespēju radīšanai, kas ļautu trešo valstu valstspiederīgajiem ierasties Eiropā, lai strādātu vai mācītos, vajadzētu būt ļoti svarīgam apsvērumam turpmākās migrācijas politikas izstrādē. Lai noteiktu, kāds trešo valstu valstspiederīgo skaits būs jāuzņem katrai dalībvalstij, būtiski ir ņemt vērā dažādu reģionu un dalībvalstu darba tirgū (it īpaši no darba tirgus struktūras viedokļa) un izglītības sistēmā pastāvošās un neizmantotās iespējas. Komiteja uzsver, ka šā paša iemesla dēļ ir nepieciešams gan paātrināt atvieglota vīzu režīma ieviešanu to trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri piedalās izglītības, zinātnes un ekonomiskās sadarbības programmās, gan arī paplašināt sadarbību ar citām iesaistītajām valstīm un palielināt izpratni par šīm programmām, likumīgo migrāciju uz Eiropu un par to, cik bīstama ir nelikumīgā migrācija;

46. uzsver, ka sekmīga Eiropas migrācijas politika būs iespējama vienīgi tad, ja būs skaidra izpratne par efektīvu integrācijas politiku un ilgtermiņa apņemšanās šādu politiku īstenot, un norāda, ka tieši vietējais līmenis ir tas līmenis, kurā integrācija ir sekmīga vai cieš neveiksmi; vērs uzmanību uz to, ka daudzām vietējām pašvaldībām ir neliela pieredze un maz resursu, kurus tās varētu izmantot integrācijas veicināšanai, un tāpēc rosina Eiropas Komisiju sadarbībā ar Eiropas Reģionu komiteju katru gadu organizēt strukturētu dialogu par integrāciju, lai izstrādātu, pārskatītu un aktualizētu pamatnostādnes visas ES vietējām un reģionālajām pašvaldībām un tādā veidā nodrošinātu sekmīgu integrāciju;

47. atzinīgi vērtē saistībā ar ārkārtas pārcelšanas programmu ierosināto stimulu 6 000 euro apmērā, kas no Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonda (AMIF) tiek garantēts par katru pārcelto personu; komiteja tomēr uzsver, ka līdzekļi būtu jāizlieto to iestāžu līmenī, kuras ir atbildīgas par migrantu uzņemšanu; rosina tuvākajā nākotnē grozīt attiecīgos noteikumus, lai nodrošinātu reģioniem un vietējām pašvaldībām tiešu piekļuvi Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondam; komiteja turklāt uzskata, ka arī ilgtermiņā ir jāizstrādā pasākumi, kas, nodrošinot tiešu finansiālo palīdzību attiecīgajām vietējām un reģionālajām pašvaldībām, radītu pastāvīgus stimulus bēgļu uzņemšanai;

48. pauž cerību, ka Eiropas programma migrācijas jomā, kā arī Eiropadomes secinājumi un debates Tieslietu un iekšlietu padomē kļūs par atskaites punktu tādas migrācijas un patvēruma politikas pieņemšanai un īstenošanai, kura būtu efektīva un kuras pamatā būtu pamattiesību ievērošana un Eiropas Savienības, dalībvalstu, vietējo un reģionālo pašvaldību un migrantu solidaritāte;

49. atkārtoti norāda, ka sadarbība un solidaritāte būtu vienkāršāk nodrošināma, ja vairāk pūļu tiktu veltīts praktiskiem un pragmatiskiem risinājumiem. Saistībā ar integrācijas jautājumiem jāizmanto vietējo un reģionālo pašvaldību īpašās zināšanas;

50. uzsver, ka Reģionu komitejai ir labas iespējas saziņai ar visām Eiropas pilsētām un reģioniem, lai sekmētu un rosinātu apmaiņu ar inovatīviem risinājumiem un prakses piemēriem un rīkotu apspriedes par to, kā visefektīvāk iesaistīt vietējās un reģionālās pašvaldības imigrācijas un integrācijas pasākumu izstrādē un īstenošanā atbilstīgi daudzlīmeņu pārvaldības un subsidiaritātes principiem;

51. atkārtoti uzsver, ka jāizmanto augšupēja pieeja, lai novērstu dalībvalstu un reģionu atšķirības, kas raksturīgas apstākļiem, kādos patvēruma meklētāji, bēgļi vai nelikumīgi ieceļojušie migranti tiek uzņemti to sākotnējā ierašanās vietā, un samazinātu atšķirības pieteikumu un dokumentu apstrādes efektivitātē un ātrumā;
52. uzsver, ka ES, valstu un pašvaldību iestādēm būtu cieši jāsadarbojas ar pilsonisko sabiedrību, migrantu apvienībām un vietējām kopienām un jāuzklausā to viedoklis;
53. atkārtoti uzsver, ka ES būtu jāizmanto visas iespējas, lai sadarbotos ar institucionālajiem partneriem un veicinātu debates visos līmeņos. Svarīgi sadarbības elementi šajā jomā ir tādas starptautiskās nevalstiskās organizācijas kā Starptautiskā Migrācijas organizācija (IOM), izveidotie tīkli sadarbībai ar trešām valstīm un pilsonisko sabiedrību, kā arī vietējo un reģionālo pašvaldību sadarbība, piemēram, Eiropas un Vidusjūras reģiona valstu Reģionālo un vietējo pašvaldību asamblejā (ARLEM) vai ES un Austrumu partnerības valstu Reģionālo un vietējo pašvaldību konferencē (CORLEAP).

Briselē, 2015. gada 3. decembrī

*Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Markku MARKKULA
